

De Heer P. CRAHAY
Directeur van de Directie
Monumenten en Landschappen
BROH- Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

U/Ref: MVH2071-0103/02/2005-087PU
O/Ref: GM/XL1.2/s.453
Bijlage : 1 dossier

Brussel,

Mijnheer de Directeur,

Betreft : ELSENE. Vredestraat 21-23. Sint-Bonifatiuskerk. Restauratie van een 15-tal gebroken kalibers van de glas-in-loodramen.

In antwoord op uw brief van 12 maart 2009, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 18 maart 2009 over hoger vermelde werken volgend advies heeft uitgebracht.

De KCML bracht op 4 april 2007 een eensluidend advies uit over de behandeling van de glasramen van de Sint-Bonifatiuskerk en de plaatsing van een voorzetbeglazing ter bescherming van de glasramen. In haar advies vroeg de KCML de interventie op de glasramen zelf te beperken tot een eenvoudige reiniging. Een volledige restauratie volgens de regels van de kunst bleek immers niet mogelijk aangezien dat de volledige demontage van de glasramen zou vergen, hetgeen een té risicovolle operatie bleek (glasramen gevat in een zeer harde cementvoeg).

Tijdens de voorbereidingen van de werken werd echter recentelijk vastgesteld dat een aantal kalibers (vermoedelijk een 15-tal) gebroken is en uit de glasramen dreigt te vallen. Het is noodzakelijk die kalibers te behandelen zodat ze opnieuw in het glasraam kunnen worden vastgezet en verder verval wordt tegengegaan. Hiertoe worden twee mogelijke oplossingen voorgesteld: ofwel het in situ doubleren van de kalibers met een glasplaatje dat aan de buitenzijde gekleefd wordt, ofwel het verlijmen van het kaliber in het atelier, na demontage.

De Commissie merkt op dat het doubleren van kalibers, zelfs indien het volgens de regels van de kunst gebeurt, algemeen genomen het nadeel heeft dat een ongunstig microklimaat wordt geschapen tussen de twee glazen met risico's op condens- en schimmelvorming en vuilophoping die het kwetsbare, oude glas kunnen doen aftakelen. In de voorgestelde wijze van doubleren zouden de gebroken kalibers voorzien worden van een aantal puntjes neutrale siliconenrubber waarop een glaasje wordt gedrukt dat niet mee in het lood wordt gevat en dat rondom volledig wordt afgekit. Het betreft hier absoluut geen vakkundige doublering die bijgevolg het risico op aftakeling van het oorspronkelijke glas zou vergroten. De Commissie kan dit voorstel dan ook niet onderschrijven.

Ze vraagt dan ook voor het tweede behandelingsvoorstel te opteren, met name de verlijming van de kalibers na demontage. Deze behandelingen moeten zorgvuldig worden uitgevoerd door een ervaren glas-in-loodrestaurateur. De demontering/herplaatsing van het kaliber is immers een delicate operatie omwille van het verduurde lood en dient uiterst voorzichtig te gebeuren.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFOOTS
Adjunct-secretaris

G. VANDERHULST
Wvd. Voorzitter